

Levnadshistorier i dagens Israel

LITTERATUR.

15 maj 2021

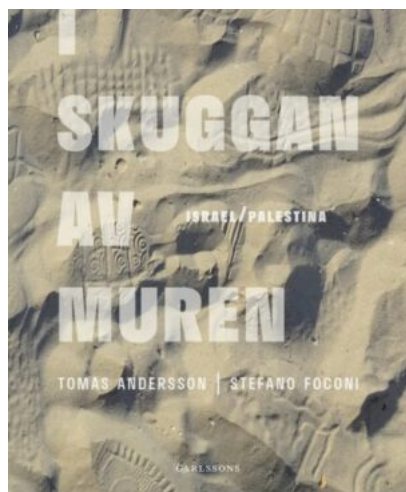

En del av barriären på Västbanken. (Foto: Justin McIntosh / Wikipedia.)

KATASTROFEN. Idag den 15 maj uppmärksammas varje år *Nakba* som innebar tvångsflyttningar av invånare från de områden i Palestina som kom att bilda staten Israel. Lars Borghem har läst en nyutkommen bok som bygger på ett stort antal intervjuer och observationer i samband med många resor i Israel och i de ockuperade områdena.

I skuggan av muren av Tomas Andersson och Stefano Foconi
Carlsson Bokförlag

Den 15 maj varje år uppmärksammas *Nakba* till minne av händelser i samband med att det brittiska mandatet för Palestina upphörde och staten Israel bildades år 1948. *Nakba* brukar översättas med Katastrofen det innebar att byar jämnades med marken och hundratusentals palestinier fördrevs 1947-1949, i samband med den nya statens bildande. Flera massakrer och mord i samband med den etniska rensningen är väl dokumenterade och Katastrofen brukar numera uppmärksammas också i svensk press. Jag får 73 träffar från år 1998 och framåt vid en sökning i Dagens Nyheter även om begreppet till en början sattes inom citationstecken. Sammanhanget där Katastrofen ingår är föremål för varierande beskrivningar beroende på olika

tolkningar av vad som skett i historien eller på vad som sker i nutid.

Boken *I skuggan av muren* av Tomas Andersson och Stefano Foconi bygger på ett stort antal intervjuer och observationer i samband med många resor under flera år i Israel och i de ockuperade områdena. Ofta kommer samma person till tals upprepade gånger. Intervjuerna är oavbrutet fängslande eftersom samtalen flyter fritt och bjuder på ständiga överraskningar. Bara ett fåtal gånger går författarna i polemik under samtalen och de intervjuade får i lugn och ro berätta sina levnadshistorier och om hur de ser på sin egen aktuella situation i dagens Israel eller i den ockuperade eller annekterade zonen. Samtalen har ägt rum i bland annat Nablus, Sebastia, Taybeh (Efraim), Beer Sheva, Jeriko, Tel Aviv, Nasaret, Safed, Kiryat Shmona, Golan, Jerusalem och Ramallah.

Under läsningen spanar läsaren efter hoppfulla tecken medan livsöde efter livsöde växer fram på sidorna. Många av de intervjuade, de må vara judar, kristna eller muslimer, har på sina olika sätt velat hjälpa till att skapa en fredlig värld i området allt medan de mera extrema formerna av judendom och islam har stärkts och korruptionen bland ledande politiker i Israel och Palestinska myndigheten tilltagit.

Intervjuerna visar att fördrivningen av palestinier är en pågående företeelse även om sammanhanget tolkas olika beroende på vem som pratar.

Mellan intervjuerna finns partier där författarna går tillbaka i historien och redogör för hur olika händelser har uppfattats i Torahn, Bibeln och Koranen och vilken roll de spelat i de olika religionerna men också hur monoteismen i dessa tre religioner går tillbaka på ännu äldre berättelser och föreställningar. Religionernas utveckling på den Iberiska halvön beskrivs.

Påståendet att det skulle finnas en judisk gen avvisas. I Israel i dag växer tron i fundamentalistiska grupper att judarna är genetiskt överlägsna andra raser. Nationalismens ursprung och begreppets förändring över tiden diskuteras. I boken finns också porträtt av personer och företeelser som har bäring på dagens Israel och Palestina som Herodes, Sabbatai Zvi, Theodor Herzl, rabbinerna Kook, far och son, Arthur Balfour, Chaim Weizmann, Sykes-Picot-avtalet 1916, Peelkommissionen om delningen av Palestina, Mohammed Amin al-Husseini, Fawzi al-Qawuqji, Charles Tegart, Orde Wingate, Menachem Mandel Schneerson, David Ben-Gurion, Shimon Peres, Golda Meir, Moshe Dayan, Menachem Begin, Yitzhak Shamir, Yitzhak Rabin,, Benjamin Netanyahu, och hur de såg på Israels framtid och gränser. Kibbutzernas betydelse för bilden av Israel i utlandet och för framflyttningen av gränserna diskuteras.

Myternas och arkeologins betydelse för att skapa den israeliska självbilden och uppfattningen var gränserna skulle gå, men också hur arkeologin kan ge en annan bild som redogörelsen av Spillingsskatten på Gotland 1999 visar.

Boken innehåller också kartor, korta sammanfattningar med årtal för händelser i både historisk tid och nutid, en litteraturförteckning, en förteckning över elektroniska länkar och ett register.

Alla religioner har förändrats över tiden. Alla försök att skapa en fantombild av sin religion och att sedan förena den religiösa och politiska makten är roten till problemen. Dessa två insikter blir till en undertext när läsaren tar del av samtalen med judar, kristna och muslimer.

En av landets alla Rolf Porserydar gör en av dessa återkommande intervjuer med utrikesminister Ann Linde som efter ännu ett utbyte av raketer och bomber över Gaza och över Israel manar parterna att besinna sig. "Attackerna måste stoppas omedelbart". Hon anklagar parterna för att ha grävt ner sig i mentala skyttegravar. Men hon och alla som i årtal har undvikit att bidra till en lösning av konflikten har villigt räckt ut en spade till de som gräver och gräver, bombar och bombar.

Provokationerna vid al-Aqmoskén nära Tempelberget i Jerusalem i samband med avslutningen av ramadan och raketerna från Hamas har nu gett Netanyahu anledning till upprepade och förödande bombangrepp mot Gaza. Palestinierna, eller araberna som han säger, ska veta sin plats och helst försvinna.

Det skulle behövas ett omtag på hela situationen där man går tillbaka till 1916 och 1948 och betraktar vad som hände då. Tyskland som ändå var ansvarig för Förintelsen och sedan har gjort upp med sitt förflutna kanske är i en unik position att initiera en ny analys av tillkomsten av staten Israel och av Nakba, Katastrofen. Men kanske måste länder som Egypten, Iran, Syrien, Irak, Jordanien, Libanon, Turkiet och Saudiarabien förutom själva Israel först utvecklas i en mera demokratisk riktning för att både rättvisa ska kunna skipas och en varaktig fred skapas.

LARS BORGHEM

info@opulens.se

OPULENS FLER ARTIKLAR

Opulens är ett dagligt nätmagasin som vill stärka kulturjournalistikens opinionsbildande roll. Kulturartiklar samsas därför med opinionsmaterial – allt med en samhällsmedveten blick där så väl klimatförändringarna och hoten mot yttrandefriheten som de sociala orättvisorna betraktas som självklara utgångspunkter.

TAGGAR:

1948

ISRAEL

KATASTROFEN

MINNESDAG

NAKBA

PALESTINA